

en saadan Betragtning, derimod efter min Mening slet ingen Berettigelse. Dermed vil jeg imidlertid ikke sige, at det skulde være en afgjort Sag, at med Fuldsførelsen af det alt vedtagne Jernbanenet skulde Jernbanearbejderne for Statens Regning indtil videre — og Alt her i Verden er jo kun indtil videre — være fuldstændigt affluttede, selv om Forholdene maatte stille sig nogenlunde normalt. Men naar alle de frugtbareste Egne i Jylland ere blevne dragne ind i Jernbanenettet, naar dette berører saagodt som alle Kjøbstæder der af nogen Betydning, naar det ender Nordpaa ved Limfjordsbækkenet paa to Steder, nemlig mod Vest ved Struer og mod Ost ved Aalborg, og naar der mod Syd er tilveiebragt en directe Jernbaneforbindelse baade gennem Thyen med Sjælland og Hovedstaden og gennem Slesvig med det hele store continentale Jernbanesystem, saa troer jeg dog rigtignok, at der foreligger en Stambane af en saadan Betydning og en saadan Afsluttethed, at det vel kan fortjene Overveielse, om det dog ikke skulde være rimeligst og forstandigt — medens Arbeidet, som sagt, bør fortsættes med almindelig Kraft, indtil den er fuldført, blandt Andet af den Grund, at hver Dag er et Rentetab —, saa selv under almindelige Forhold foreløbigt at standse og at oppebie, hvorledes Forholdene ville udvilde sig paa den, og blot vende sin Opmærksomhed og sin hele Kraft paa at fuldstændiggjøre de Midler, hvorved selve denne Stambane skal virke, blandt Andet f. Ex. ved Anskaffelse af Dampfærger mellem Thyen og Jylland, hvortil jo et fuldstændigt Forslag med alle mulige Oplysninger, inclusive Modbeller, allerede for flere Aar siden har været forelagt for Rigsdagen, hvor det i alt Fald i Theorien vandt stort Bifald, om der end var nogen Betænkelighed ved strax at gaae ind paa noget saa Nyt. Der synes snarere at være Grund til da at gjøre Alt, hvad der kan føre til en fuldstændig og rigtig Benyttelse af det, som allerede er tilveiebragt, end til strax at oplaste Spørgsmaal om dets Udvidelse. Dog skal jeg, for at være fuldkommen oprigtig, udtale, at jeg vel kunde tænke mig, at der strax tilveiebragtes mindre Baner, der sluttede sig til den saaledes fuldførte Stambane, men kun, jeg vil ikke sige reentud og blot ved private Mid-

ler, men dog i alt Fald kun under en meget alvorlig Tilslutning og med virkelig Tilfred fra Privates Side. Jeg kan nemlig paa ingen Maade erkende, at det, som den høitærede Indenrigsminister syntes at mene, nu skulde være ligesom en halv Naturlov, at, medens Derne med Hensyn til deres Jernbanevæsen skulle skjytte sig selv, saa skulde alle mulige jydste Jernbaner, selv indtil de mindste Details, tilveiebringes for Statens Midler. Det er jo tvertimod i de fleste europæiske Stater saa, at det kun er de store Hovedlinier — altsaa, anvendt paa Jylland, den Linie, som vil være tilstede, naar de nuværende Jernbaneanlæg ere fuldførte —, der tilveiebringes af Staten, hvorimod Tilslutningerne dertil i en langt mindre Maalestol stee for Statens Regning, men tildeels eller ganske ved private Kræfter. Dette er nemlig ogsaa Tilfældet i Sverrig, og det er Noget, som med Hensyn til Telegraphledningerne ogsaa hos os ligesvem er bragt i Anvendelse lige fra først af, saaledes at Staten har tilveiebragt Hovedlinierne, og at de mindre Linier, der vusiede at benytte sig af Hovedlinien, have sluttet sig dertil ved egne Kræfter.

Selv om man nu imidlertid maatte mene, at Fortsættelsen af Jernbaneanlægene i Jylland maa paahvile Staten, saa troer jeg dog, at det er en aldeles retfærdig Fordring, der er bleven stillet, at der, forinden der tages Beslutning om nogen saadan Fortsættelse, maa staffles omhyggelige Oplysninger tilveie, som kunne sætte Rigsdagen istand til at danne sig en begrundet Mening om, hvilken Udsigt der er til, at de saaledes foreslaaede secundaire Baner ville kunne betale sig. Den høitærede Indenrigsminister syntes aldeles at have misforstaaet den Fordring, som i denne Retning blev stillet af det ærede 4de kongevalgte Medlem (S. C. Jacobsen). Jeg lagde nøie Mærke til, at han paa ingen Maade fordrede, at der skulde gives en Udsigt over den eventuelle Rentabilitet af saadanne Baner, og kun under denne Forudsætning vilde det Svar fra Ministerens Side have været fyldestgjørende, at saadanne Tal kunde man let opstille, men at de Intet viste. Hvad det 4de kongevalgte Medlem fordrede som det, vi maatte have, inden vi kunde beslutte Anlægget af de foreslaaede Jernbanelinier, var